

PASTORAL INVALIDNIH OSOBA

(invalidnost – slijepi, hromi i gluhi)

Augustin KORPAR

Božansko ljudski je izvještaj u Evanđelju po Mateju: „Divio se narod kako nijemi govore, kljasti ozdravljaju, hromi hodaju, slijepi vide.” Krist ih posebno odabire i na njihovim nemoćima dokazuje svoje božansko poslanje i svemogućnost. Na čudesno božanske zahvate prvi kršćani odgovaraju vjerom i divljenjem.

Prije Krista zapisano je u povijesti da su okrutni Spartanci bacali defektnu djecu s brda Tajget u smrt, a poslije Krista tek im srednji vijek dijeli milostinju. Porastom humanizma među ljudima invalidi dobivaju svoje prve poene. Osposobljavanjem invalida nastojalo im se pružiti uglavnom razna obrtnička zanimanja. Tek u najnovije vrijeme, napretkom automatizacije i tehnologije, uključuje se invalide i u intelektualna zanimanja. Konačno je 1975. Generalna skupština izdala Deklaraciju o pravima invalida, a 1981. godinu proglasila Međunarodnom godinom invalida. Svi invalidi svijeta zadivili su savjest čovječanstva koja je raskajano progovorila. Očito se sjedinila dugo očekivana odgovornost Ujedinjenih naroda, ljubav sv. oca Ivana Pavla II, sjajnog kormilara Kristove Crkve koji će i Duhu Svetome ostaviti teške brige da mu pronađe dostojnog nasljednika, te očinstvo njegovih i naših biskupa. Te godine naši su biskupi u zajedničkoj poslanici napisali invalidima: „Mi smo vaši očevi i pastiri.”

Prema Klaiću pojam invalid znači nejak, nemoćan, slab čovjek koji je potpuno ili djelomično nesposoban za rad. Pred.svršetak 1981, Svjetske godine invalida, UNICEF je objavio nekoliko impresivnih podataka. U svijetu živi oko 500 milijuna osoba tjelesne ili psihičke invalidnosti. Slijepih ima 15 milijuna, s teškim oštećenjima vida 42 milijuna, a potpuno gluhih oko 70 milijuna. Oko 20 milijuna pada ih žrtvom posljedica što nastaju zbog nedostatka joda u pitkoj vodi i hrani što u najtežim slučajevima uzrokuje kretenizam. Stručnjaci UNICEF-a predviđaju, ako se ništa ne poduzme i to hitno, da će do 2000.g. broj hendikepiranih u dječjoj dobi narasti na najmanje 150 milijuna.

Preko 500 milijuna slijepih, hromih i gluhih u svjetskoj obitelji, što znači više stotina tisuća u našoj domovini, stravične su brojke. Duga je to procesija koja ne prolazi svijetom, ne izlazi na ulice i ne protestira, nego je skrivena u kutićima obitelji ili u domovima oštećene braće i sestara. Premda imaju kakav-takav krov nad glavom i kruh svakidanji oni ipak ne čuju, ne vide, ne hodaju. I na žalost do svoje

smrti nikada neće progledati, proćuti ni prohodati. Za njih ni nada više ne postoji. Žive od svoga križa i ljubavi onih koji su na njihovoj strani. Surazapeti s kristovskim patnjama invalidi će prihvaćenom križovitošću spasiti svoje duše, ali za poboljšanje uvjeta ovdje na zemlji oni su bespomoćni. Svako olakšanje, pomoć i razumijevanje, svako uključivanje, premda i ograničeno, njih u životne tokove i svako brže rješavanje mnogovrsnih problema oni očekuju jedino od nas zdravih, čega se mi ne bismo trebali bojati, jer je naša procesija dulja od njihove. Na putu prema finalu oni su zapravo jednakopravni dio naše procesije. Ovim koreferatom želio bih barem na kratko zaustaviti naš hod, koji je ubrzan, pomalo nervozan i zabrinut. Suočite se oči u oči sa slijepim, hromim i gluhim bratom. Ja nisam taj pogled izdržao. Ostao sam ukočen u hodu, potresen u duši i strahovito u savjesti odgovoran. Kao čovjek, a posebno kao svećenik u trenu sam se našao na strani oštećene braće. Ne iz sažaljenja, jer im to ništa ne pomaže niti to oni od nas očekuju, nego iz zahvalnosti Bogu što me nije oslijepio ni ohromio ni oglušio, na što on ima pravo, a ja bih to i zaslužio. Zaključak je bio kratak. To je bio rodendan fonda Solidarnost 1%.

Što je to Solidarnost 1%?

Sigurno je da nepoznati broj oštećene braće i sestara od nas ne očekuje ništa. U svojim obiteljskim domovima imaju sve, od novca i krunice do božanske ljubavi svojih bližnjih. No, sigurno je i to da druga polovica treba mnogo toga što bi im pomoglo nadvladati njihove teškoće svakoga dana. Tako: bolje stambene uvjete, savršenija pomagala, preciznije aparate za sigurnije kretanje, barem da nešto bolje čuju ili da prstima čitaju i mnogo toga što bi im pomoglo živjeti, o čemu mi zdravi malo znademo. U stvari to su njihova osnovna sredstva. Sigurno je i to da društvene zajednice ulažu mnogo napora za osiguranje najvažnijih životnih uvjeta. Ali i iza njih ostaje mnogo nepoznanica koje bi mogla rješavati naša Božja zajednica. Zato je glavni cilj Solidarnosti direktnim darivanjem novca pomoći invalidima u poboljšanju uvjeta njihova života potreba i opravdanih želja. Ukratko, konkretnom novčanom pomoći omogućiti oštećenoj braći da se što je više moguće približe najboljim uvjetima življenja. Mislim da i sva oštećena braća i sestre imaju puno pravo na svoj životni džeparac, iz kojega mogu podmiriti svoje kulturne i zabavne potrebe. Ako već trpe do smrti, zašto bi se čitav život morali odricati svih onih životnih radosti koje se mogu kupiti za par dinara. Fond Solidarnost 1% želi svim invalidima, bez obzira na klase i rase, ublažiti patnje, povećati njihova prava i njihove male radosti pretvarati u veliki osmijeh. U tome je fond početna mala mrvica. To je taj famozni 1% koji zbunjuje odlične matematičare zbog straha od prevelikog darivanja. Zamisljeno je da svaki darovatelj u punoj slobodi sam izmjeri tu mrvicu i to bez obaveznog razmišljanja da ni onih 99 mrvica ne bi imao da je on među oštećenima. Treba zaključiti da taj 1% nije obavezno određen, nego ostaje dar solidarnog srca. I sam pojam solidarnost nije neki novitet u Crkvi. To je zapravo novo ime za stari zakon ljubavi prema bližnjemu. Po svemu on spada u široki sadržaj našeg Karitasa. Međutim, Karitas je prošireno djelovanje zakona ljubavi na sve potrebe – djeca, glad, vatra, potresi. I nama vrlo draga rubrika GK „Tko je moj bližnji” jest Karitas. Svako karitativno djelovanje po župama i samostanima isto je Karitas. Upravo zbog takve svestranosti uredništvo GK prihva-

tilo je još 1978, na temelju moga pastoralnog iskustva u župi Brezovica u kojoj se od 600 obitelji uključilo u Solidarnost 1% preko 100 obitelji, moj prijedlog da se Solidarnost 1% izdvoji u poseban fond s izričitom nakanom pomagati našoj braći i sestrama koji su oštećena vida, nogu, ruku i sluha.

Krov nad glavom, korica kruha, milostinja i samilosni pogledi nisu dostojna rješenja za naše invalide. Naša karitativna djelatnost uglavnom je pojedinačna, povremena, jednokratna i mnogo zaboravna. U solidarnosti ona postaje doživotna, kao što je doživotna i ugroženost. Svaka kriza je početak križa. Križ je teška tajna za shvaćanje i još teža za prihvaćanje. Mi čudesa ne možemo stvarati, ali ih možemo čudesno ljubiti. Ljubav je domišljata i čeka naš blagoslov. Bez naše suradnje teško će se ostvariti bogate zamisli Godine invalida i Poslanice naših biskupa. Oni koji ne vide, ne hodaju i ne čuju očekuju bolje sutra od naše solidarnosti. Zbog križovitih vrлина njihovih duša mi moramo ublaživati patnju njihova tijela. Svako odvajanje i izolacija invalidnih osoba samo je znak da su naše duše oštećene. U Austriji su gradnjom specijalnih sela za invalide umjesto veselja unijeli duboke žalosti u njihove duše. Svaka separacija za njih je kazna. Njihova je dubinska težnja ostati u sredini gdje su rođeni, u tvornici gdje su oštećeni, među prijateljima s kojima su se ravnopravno borili za zajednički kruh. U sredinama nas zdravih invalidi su najzdraviji.

Što mi možemo barem za početak?

Ako oni svaki dan prihvaćaju svoju oštećenost, uključimo ih mi u naše svakidanje molitve. Oni ne mogu k nama, pođimo mi k njima. U svakoj župi trebalo bi izabrati nekoliko animatora. Na planu domovinske Crkve svake godine treba barem jedan tjedan posvetiti invalidima. Preporučivati obiteljima da zgodimice pozovu na ručak ili čak na vikend invalida iz svoje sredine. U gradovima omogućiti izmjenu telefona. Zamoliti pokretne da posjećuju one koji nisu pokretni. Organizirati za njih mise, izlete i susrete. Osigurati ih knjigama o njihovoj problematiki. Navikavati ih na pisanje svojih dnevnika. Uključiti ih na suradnju u Zagrebu s „Betanijom“, u Ljubljani s „Prijateljem.“ U svim Crkvama u njihovu korist postaviti kutiju s natpisom „Zahvala za zdravlje“. Preko Karitasa ili Solidarnosti 1% postati dosmrtni dobročinitelj.

Bolest, starost i smrt u kršćanskoj egzistenciji zapravo su kruh naš svakidanji. To je naša uža specijalnost. Kada nastupi predaja zemaljskih znanja i sila, tada u prvi plan dolaze svećenici snagom Božje riječi kao tješitelji i pomiritelji s ključevima Eshatona. U našem pastoralnom radu ne bismo smjeli zaboraviti onu vječnu istinu da tamo gdje ima dovoljno svakidanjega kruha i euharistijski kruh je slađi. Neki tvrde da nije naša dužnost brinuti se za onaj prvi kruh. A što ako zataje svi oni koji su na bilo koji način bili dužni osigurati ga? Ako svi zataje, svećenik ni tu ne bi smio zatajiti. Nepravda i bijeda koja muči čovjeka vrijeđa Boga, kalja lik Krista koji se htio poistovjetiti sa siromašnima. U strahu pred temama našega tjedna, koje će uskoro biti naše teme, ne zaboravimo izreći zahvalu interdijecezanskom Karitasu koji predvodi Jelena Brajša, pomajka dvoje slijepe djece, već punih 16 godina. Upravo je ovih dana za veliku cijenu kupila prostorije tik do katedrale za dnevni boravak i slobodne susrete invalida. Hvala sestrama majke Terezije. Već prvih godina doprle su njihove blagoslovljene ruke do stotinjak staraca koje

su prije njih najčešće posjećivali zagrebački štakori i miševi. Hvala Glasu Koncila za rubriku „Tko je moj bližnji”, a posebno novinaru Luki Depolo za tisuće redaka o našoj zaboravljenoj braći. Hvala franjevcu o. Kamerlatu koji svaki dan posvećuje starcima i invalidima. Velika zahvalnost svim karitativnim radnicima i dobročiniteljima po našim župama i samostanima.

U ime vodstva i svih sudionika ovog tjedna posebno želim pozdraviti svu našu braću i sestre koji su oštećena vida, nogu, sluha i ruku predivnim i snažnim riječima Rilkea: „Ugasite mi vid, opet ću te vidjeti. Zatvori mi uši, opet ću te čuti. I bez nogu k tebi ću doći, i bez ustiju tebe ću zazivati. Otrgni mi ruke i ja ću te tada zagrliti.”

Započeh s Matejom, završavam s Lukom: „Kad priređuješ gozbu, pozovi saka-te, hrome, slijepe. Blago tebi, jer oni ti nemaju čime uzvratiti. Uzvratit će ti se doista o uskrsnuću pravednih.” (Lk 14).

Sluge smo beskorisne! Učinismo što smo bili dužni učiniti (Lk 17).